Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi
Journal of Research in Education and Teaching
Şubat 2022 Cilt: 11 Sayı: 1 ISSN: 2146-9199

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERI VE YAZILIM DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğretmen, Muhammed Ali ÖZKAN, Milli Eğitim Bakanlığı,
muhammedali_mf@msn.com ORCİD: 0000-0003-2064-3516
Öğretmen, Güngör KİL, Milli Eğitim Bakanlığı,
gongor.kill@gmail.com ORCID: 0000-0002-1868-5111
Doç. Dr., Çiğdem ALDAN KARADEMİR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,
cakarademir@mu.edu.tr ORCID: 0000-0001-9431-9992

Özet

Hızla değişen ve gelişen teknoloji ve teknolojinin ürünleri, teknolojinin getirdikleri, güncellenen bilgi, bilgiye ulaşma yolları ve elde edilen bilginin doğrulanması gibi ifadeler özellikle küreselleşen dünyada oldukça önem kazanmıştır. Bu durum eğitimde, öğretim programlarının güncellenmesi şeklinde yer almıştır. Bu araştırmada, 2017-2018 yılında uygulamaya konan Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemi olarak ele alınan araştırmada durum çalışması deseni tercih edilmiştir. Maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği ile belirlenen ve ortaokullarda görev yapan sekiz öğretmen çalışma grubuna alınmıştır. Verilerin toplanmasında, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Derinlemesine görüşme sonucunda elde edilen verilerin analizinde, içerik analizi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda Bilişim Teknolojileri öğretmenleri genel olarak programın kazanım, içerik, öğrenme öğretme durumları ve ölçme ve değerlendirme boyutlarını uygun bulduğunu ancak programın uygulanabilirliği açısından eksik kaldığını söylemişlerdir. Diğer taraftan dersin küçük yaşlardan itibaren programlarda yer almasını dile getiren öğretmenler fiziksel altyapı eksikliklerinden yakınmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Bilişim teknolojileri ve yazılım dersi, öğretim programı, öğretmen görüşleri

EVALUATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES AND SOFTWARE CURRICULUM ACCORDING TO TEACHERS' VIEWS

Abstract

Expressions such as rapidly changing and developing technology and technology's products, what technology brings, updated information, ways of accessing information and verification of the obtained information have gained importance especially in the globalizing world. This situation took place in education in the form of updating curricula. In this research, it is aimed to evaluate the Information Technologies and Software course curriculum implemented in 2017-2018 according to the teachers' views. In the research, which is considered as a qualitative research method, the case study design was preferred. Maximum diversity sampling technique was used to determine the participants of the research and eight teachers working in secondary schools were included in participants. A semi-structured interview form developed by the researchers was used to collect the data. The data obtained as a result of in-depth interviews were coded with content analysis, one of the qualitative data analysis techniques, and themes were reached from the codes. As a result of the research, Information Technologies teachers said that they generally found the objectives, content, learning-teaching situations and measurement and evaluation dimensions of the program appropriate, but they were insufficient in terms of the applicability of the program. On the other hand, teachers who say that the course should be included in the programs from an early age complain about the lack of physical infrastructure.

Keywords: Information technologies and software course, curriculum, teachers' views

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

GİRİŞ

Toplumların temel işlevleri, bu dünyada var olma ve kendi devamlılıklarını sağlamaktır. Bu devamlılığın sürdürülebilmesinde en önemli görevi eğitim üstlenmekte ve toplumu bu dünyaya hazırlamaktır (Özkan, 2019). Mevcut bilgi birikiminin her geçen gün daha da arttığı bilgi çağında, bilgilerin bireylere kazandırılması gerekmektedir. Bilginin bireylere kazandırılması ise eğitim programları aracılığıyla gerçekleşmektedir. Bilim ve teknoloji yarışı içinde olmak isteyen devletler, en değerli yatırımın insana yapılan yatırım olduğunu bilerek, eğitime ve dolayısıyla eğitim programlarına büyük önem vermektedirler (Gülcü, Aydın ve Aydın, 2013). Nitekim her türlü gelişmeyi takip edebilen, çağa ayak uydurabilen, sürekli araştıran ve sorgulayan, bilgiyi tüketen değil, üreten bireylerin yetiştirilmesinde bilişim teknolojileri eğitimi önem kazanmıştır (Demirer ve Sak, 2015). Bu nedenle Bilişim Teknolojileri eğitimine gereken önemin verilmesi, yalnızca bireysel gelişim değil toplumsal gelişim, (çağı yakalama, çağa öncülük etme, bilgiyi kullanan değil üreten olma) açısından da oldukça önemlidir (Çelebi Uzgur ve Aykaç, 2016). 2018 yılında revize edilen öğretim programları incelendiğinde, öğretim programının perspektifi başlığı altında yer alan ve Türkiye Yeterlikler Çerçevesi kapsamında belirlenen sekiz yetkinlik alanından ikisinin, bilim/teknolojide yetkinlik ve dijital yetkinlik olduğu görülmektedir. Bilim/teknolojideki yetkinliğin, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak ifade edildiği, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsadığı; dijital yetkinliğin ise iş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsadığı. bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel becerileri içerdiği ifade edilmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018).

Türkiye' de Bilişim teknolojileri eğitimi yıllar içinde büyük değişikliğe uğramıştır. Bilgisayar destekli öğretim çalışmaları 1980'li yıllarda yapılmaya başlansa da bilgisayar eğitiminin önemi geç kavranmış ve Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 26.08.1998 tarihinde aldığı 180 sayılı kararıyla ilköğretim okullarında bilgisayar ders programı kabul edilmiştir. Bu karar 2492 sayılı tebliğler dergisinde yayımlanarak uygulamaya geçirilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı, 1998). 2004-2005 yılında eğitim programlarında yapılandırmacı yaklaşıma geçilmesi ve belirlenen hedef doğrultusunda, 2006–2007 öğretim yılına kadar tüm ilköğretim okullarında uygulanan bilgisayar dersi 1998 yılı öğretim programı, çağın gerisinde kalması ve Avrupa birliği normlarına uyum sağlamaması gibi nedenlerle kaldırılmış, yeniden hazırlanarak uygulanmaya başlanmıştır (İlköğretim Bilişim Teknolojileri Öğretim Programı, 2007). Bilim ve teknolojinin durağan olmayan yapısı yeni gelişmelerin takip edilmesini gerektirmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı bu gelişmelerle birlikte Seçmeli Bilgisayar (1-8) Dersi Öğretim Programı'nı (2007) yürürlükten kaldırmış ve 2012 yılında ortaokullarda uygulanmak üzere Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (BTY) dersi (5-6 zorunlu, 7-8 seçmeli) Öğretim Programı'nı yürürlüğe geçirmiştir (Karakuş, Çoşğun ve Lal, 2015). 2018 yılında ise Bilişim Teknolojileri öğretim programına, günümüz dünyası koşulları da dikkate alınarak algoritmik düşünme ve bilgisayar programlama konuları da eklenerek düzenlemeye gidilmiştir. 5 ve 6. sınıflarda haftada iki saat zorunlu olarak okutulmakta olan derste, öğrencilerin temel bilgisayar kullanımı ve programlama becerileri kazanmaları hedeflenmiştir. Öğrenme alanları, konu başlıkları ve üniteler 5. ve 6. sınıflar için sarmal tasarlanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018).

Yıllar içinde eğitim programlarında yaşanan bu değişimler araştırmacıları Bilişim Teknolojileri öğretim programını incelemeye yöneltmiştir. Ayrıca bilgi ve iletişim teknolojileri, diğer alanlardan çok daha hızlı geliştiğinden bilişim teknolojileri öğretim programının sürekli değerlendirilmesi gerekmektedir (Durdukoca ve Arıbaş, 2011). Alanyazında bilişim teknolojileri öğretim programını inceleyen araştırmalara bakıldığında; Seferoğlu (2007), ilköğretim bilgisayar dersi öğretim programına eleştirel bir bakış açısı ve uygulamada yaşanan sorunlara yönelik yaptığı araştırmasında 2007 de uygulanan bilgisayar dersi (1-8. Sınıflar) öğretim programını değişik yönleriyle incelemiştir. Yeni İlköğretim Bilgisayar Dersi Öğretim Programının "kazanımlar, performans göstergeleri, yaparak yaşayarak öğrenme ve proje tabanlı etkinlikleri, etkinlik örnekleri ve değerlendirme" bölümleriyle alana katkı getirdiğini tespit etmiştir. Ancak öte

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

yandan araştırmada programın uygulanmasında güçlüklere yol açan birçok unsurun varlığının da göze çarptığı dile getirilmiştir. Kabakçı Yurdakul ve Kurt (2008) ise, öğretmen adaylarının Bilişim Teknolojileri dersi öğretim programına ilişkin (2007 programı) görüşlerini çeşitli değişkenler ve programın ögeleri açısından incelemiştir. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının Bilişim Teknolojileri öğretim programının uygunluğuna ve programın öğelerine ilişkin olumlu görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Gülcü, Aydın ve Aydın (2013) da ilköğretim okullarında Bilişim Teknolojileri dersi 2012 yılında uygulamaya konulan yeni öğretim programını öğretmen görüşlerine göre programın ögeleri açısından değerlendirmiştir. Değerlendirme sonucunda, programın uygulamada yeni olmasından ve öğretmenlerin bu konuda hizmet içi eğitim seminerleri almamalarından kaynaklanan sorunların baş gösterdiğine dikkat çekilmiştir. Ayrıca elde edilen bulgulara göre, laboratuvar imkânlarının yetersizliği, donanım sıkıntısı, kaynak eksikliği, haftalık ders saatinin az olması ve sınıfların kalabalık olması programın uygulamada başarısını düşürmektedir. Yine Çelebi Uzgur ve Aykaç (2016), 2012 yılında uygulamaya konulan Bilişim Teknolojileri ve yazılım dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre programın ögeleri açısından değerlendirmesini yaptıkları araştırmanın sonucunda bilişim teknolojileri öğretmenleri Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programı ile ilgili genellikle olumsuz görüş belirttiklerini söylemektedirler. Öğretmenler, hazırlanmayan öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabının gerekli olduğunu, her okul için bilişim teknolojileri sınıflarının dersin genel amaçlarına ulaşmaya uygun hale getirilmesi gerektiğini ve zorunlu ders kapsamında içeriğin net olarak belirlenerek okullar arasındaki öğrenme farklılıklarının ortadan kaldırılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Araştırma sonuçlarında görüldüğü gibi Bilişim Teknolojileri öğretim programının çeşitli değişkenler ve programın ögeleri açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Ancak incelenen alanyazın çerçevesinde 2018 yılında uygulama konulan Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi öğretim programının değerlendirilmesine yönelik araştırmaya rastlanamamıştır. Ayrıca öğretim programlarının sürdürülebilirliği ve geliştirilebilirliği çerçevesinde bu konunun programın ögeleri açısından değerlendirilmesinin önemli olması nedeniyle bu araştırmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmada 2017-2018 yılında uygulamaya konulan Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi öğretim programın öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın problemi "öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi öğretim programına ilişkin görüşleri nelerdir?" şeklinde ifade edilmiştir. Araştırmada aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. Öğretmenlerin öğretim programının "hedeflerine" ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin öğretim programının "içeriğine" ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Öğretmenlerin öğretim programının "öğrenme öğretme süreçlerine" ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Öğretmenlerin öğretim programında yer alan "ölçme ve değerlendirme sürecine" ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemi kullanılarak durum çalışması olarak desenlenmiştir. Önceden belirlenmiş kategorilerin sınırlandırması olmaksızın gerçekleştirilen çalışmalar nitel araştırmaların derinliğini, açıklığını ve detaycılığını desteklemektedir (Patton, 2018). Durum çalışması bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Durum çalışmasında amaç bir sınıf, bir mahalle, bir örgüt gibi doğal bir çevre içinde gerçekleştirilir ve çalışmaya konu olan ortam veya olayların bütüncül bir yorumunu hedefler (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışmada; Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi öğretim programıyla ilgili Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda derinlemesine betimleme yapılabilmesi için durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunun oluşturulmasında amaçlı örnekleme tekniklerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğinden yararlanılmıştır. Birçok farklılığı içeren ana temaları bulup tanımlamamıza imkan veren (Patton, 2018) bu teknikte amaç, göreli olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örneklemde çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu doğrultuda

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

çalışma grubu oluşturulurken cinsiyet, kıdem, okulun bulunduğu sosyoekonomik çevre gibi değişkenler dikkate alınmıştır. Çalışma grubuna dahil edilen öğretmenler Akdeniz ve Ege bölgesinde yer alan benzer sosyoekonomik ve kültürel özellikler taşıyan iki ilin merkez ve merkez ilçelerinde görev yapmaktadırlar. Araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğretmenlere ilişkin bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Şube, Sınıf Düzeyi ve Cinsiyetlere Göre Öğrenci Dağılımları

Öğretmenler	Cinsiyet	Mesleki Kıdem
Ö1	Kadın	5
Ö2	Kadın	7
Ö3	Kadın	12
Ö4	Kadın	3
Ö5	Erkek	12
Ö6	Erkek	7
Ö7	Erkek	3
Ö8	Erkek	13

Tablo 1' de görüldüğü gibi araştırmanın çalışma grubunda dört kadın ve dört erkek olmak üzere toplam sekiz öğretmen yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden hiçbiri 2018 yılı bilişim teknolojileri ve yazılım dersi öğretim programının tanıtımına dair herhangi bir seminer veya hizmet içi eğitim kursu almamışlardır. Bu bağlamda öğretmenlerin yeni öğretim programının uygulanmasına ilişkin herhangi bir eğitim almadıkları söylenebilir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme, araştırmanın amacına yönelik soruları kapsayacak şekilde cümle yapısı ve sırası değiştirilerek yapılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi ile ilgili alanyazın tarandıktan sonra öğretim programın bütün boyutları (hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme ve değerlendirme) dikkate alınarak hazırlanmıştır. Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi öğretim programı hakkındaki görüşlerini almak üzere hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formunun ilk halinde 7 görüşme sorusu yer almaktadır. Hazırlanan görüşme formuna ilişkin uzman görüşü alındıktan sonra 2 öğretmen ile yaklaşık 20'şer dakikalık ön görüşme yapılmış ve elde edilen veriler ışığında görüşme formunda gerekli ekleme ve çıkartmalar yapılarak 6 sorudan oluşan nihai görüşme formu oluşturulmuştur.

Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecinde görüşmeler, öğretmenlerle kararlaştırılan yer ve saatte, gönüllülük esasına göre gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde, elle not alınmış, ayrıca ses kaydı da yapılmıştır. Bu başlık altında veri toplama sürecinde ve analizlerde ele alınan geçerlik ve güvenirlik çalışmaları açıklanmıştır.

Araştırmanın geçerlik ve güvenirlik çalışmasında Lincoln ve Guba (1985) tarafından önerilen "iç geçerlik" yerine "inandırıcılık", "dış geçerlik" ya da "genelleme" yerine "aktarılabilirlik", "iç güvenirlik" yerine "tutarlılık" ve "dış güvenirlik" yerine ise "teyit edilebilirlik" kavramları kullanılmıştır (Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2018).

İnandırıcılık: Çalışmalarda inandırıcılığın sağlanabilmesi için kullanılan yöntemlerden olan "uzun süreli etkileşim" in kullanılmış ve katılımcı öğretmenlerle 20-25 dakikalık görüşmeler yapılmıştır.

Aktarılabilirlik: Nitel araştırmanın aktarılabilirliğini artırmak için kullanılan yöntemlerden biri ayrıntılı betimlemedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Ayrıntılı betimlemede bulgulardan ulaşılan veriler değiştirilmeden okuyucuya aktarılarak doğrudan alıntılara sık yer verilmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada elde edilen veriler derinlemesine analiz edilerek bulgular bölümünde doğrudan alıntılarla sunulmuştur.

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Tutarlılık: Farklı araştırmacılar tarafından ayrı ayrı yapılan farklı ölçüm sonuçlarının birbirine yakınlığı arttıkça elde edilen ortalama değerin güvenirliği de o derece yüksek olacaktır (Patton, 2018). Bu bağlamda, bu araştırmada elde edilen veriler analiz edilirken rastgele seçilen iki veri seti araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlanarak uyuşum katsayısı hesaplanmıştır. Uyuşum katsayısını hesaplamada, P= [Na/Na+Nd] x 100 (Miles ve Huberman, 2015) formülü kullanılmıştır. Hesaplama sonucunda, iki araştırmacı arasında birinci görüşme (Ö3) kaydına ilişkin %76.92, ikinci görüşme (Ö8) kaydına ilişkin %75 oranında uyum tespit edilmiştir.

Tablo 2. İki Kodlayıcı Arası Güvenirlik

Veri Seti	Uyuşum Miktarı (Na)	Uyuşmazlık Miktarı (Nd)	Uyuşum Yüzdesi (P)
Ö3'e ilişkin görüşme kaydı	10	3	76.92
Ö8'e ilişkin görüşme kaydı	12	4	75

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinde nitel veri analiz tekniklerinden biri olan içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi yoluyla veriler tanımlanmaya, verilerin içinde saklı olabilecek gerçekler ortaya çıkarılmaya çalışılır. İçerik analizinde amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Genellikle gözleme dayalı alan notlarından çok metin analizini ifade eden içerik analizi yoluyla bulunan temel anlamlara genelde örüntüler ya da temalar adı verilir (Patton, 2018). Buradan hareketle, bu araştırmada tümevarımcı yaklaşım doğrultusunda içerik analizi yapılmıştır. Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak çalışmanın amacına ve görüşme sorularına bağlı olarak gruplanmıştır. Ham veri metinleri satır satır satır okuma tekniğiyle içerik analizine tabi tutulmuştur. Bu süreçte ortaya çıkan kodlar, benzerlik ve farklılıklar belirlenerek ortak temalar altında birleştirilmeye çalışılmıştır. Verilerin analiz sürecinde, elde edilen kodlar ve bu kodlar arasındaki benzerlik ve farklılıklara bağlı olarak oluşturulan temalar yardımıyla verilerin altında yatan kuram ya da olgu açıklanmaya çalışılmıştır.

BULGULAR

Bulgular başlığı altında öğretmenlerin programın öğelerine göre Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersine ilişkin görüşleri alt problemler doğrultusunda bütüncül olarak sunulmuştur.

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programının Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersine ilişkin görüşleri kazanımlara göre şu şekildedir:

Tablo 3. Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programının Kazanımlarına İlişkin Görüşleri

Tema	Kodlar	f
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programının Kazanımlarının Değerlendirilmesi	Öğrenci seviyesine uygun	8
	Ulaşılabilir	8
	Davranışa dönüştürülebilir	7
	Uygulamaya dönük olmalı	4
	Kazanımlar için ayrılan zaman yetersiz	3
	Esnek bir yapıya sahip	1

Tablo 3' te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı (n=8) Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi öğretim programının kazanım ifadelerinin öğrenci seviyesine uygun ve ulaşılabilir olduğunu belirtmişlerdir. 7 öğretmen kazanımların davranışa dönüştürülebilir nitelikte olduğunu, 4 öğretmen kazanımların uygulamaya dönük

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

olması gerektiğini ve 3 öğretmen de kazanımlar için ayrılan zamanın yetersiz olduğunu vurgulamışlardır. Ayrıca bir öğretmen de kazanım ifadelerinin gerektiğinde değiştirilebilen esnek bir yapıda olduğunu düşünmektedir. Bu bulgularla ilgili bazı öğretmen görüşleri şöyledir.

Öğrenci seviyesine uygun ile ilgili ifadeler;

"5. ve 6. Sınıflar için yeni öğretim programından sonra daha uyumlu hale geldi. Özellikle 5ve 6. Sınıfların 2. Dönemlerinde olan programlama kısmı biraz daha çağı yakalar nitelikte oldu. Öğrencinin Yaşına uygun ancak daha da erken yaşta eğitim verilebilir bile diye düşünüyorum." (Ö1)

"Evet, öğrenci seviyesine uygun. Anlayabilecek kapasitede ve yaştalar." (Ö4)

Ulaşılabilirliği ile ilgili ifadeler;

"*Ulaşılabilir hedefler Ama söylediğim gibi planlamada yanlışlıklar yani zamanlama diyim planlama biraz daha detaylı andıracak olursak zamanlama da yanlışlık var bazı hedeflere gereğinden fazla zaman ayrılmış ama bazılarını daha az zaman ayrıldığı için o 2. Bölümdeki hedefler ulaşılamayabilir diye düşünüyorum."* (Ö3)

Davranışa dönüştürülebilir ile ilgili ifadeler;

"*Ortaokulda pek sıkıntı olacağını düşünmüyorum. Davranışa dönüşebilir. Çünkü öyle uçuk konular uçuk hedefler yok. Öğrencilerin yapabileceği şeyler genel olarak."* (Ö5)

"Yani şu anda çok da dediğim gibi bilişim dersini çok da işleyemiyorum. Öyle bir sıkıntımız var bizimde. Laboratuvarımız yok ama gerçekten laboratuvarım varken gerekli şeyleri alıyordum çocuklardan. Dönütleri de alıyordum." (Ö2)

Uygulamaya dönük olmalı ile ilgili ifadeler;

"*Şu an ben kendi dersimi uygularken öğretim programındaki konuları ben işliyorum ayrıca günümüz teknolojisine uygun konuları da eklemeye çalışıyorum. Bunu zaten zümremde de belirtiyorum*." (Ö5)

Esnek bir yapıya sahip ile ilgili ifadeler;

"*İfadeler çoğunlukta uygun ama Tabii bu Bizim okulumuzda biraz daha bu iş kurtarıyor ama hani ne bilim daha farklı bir Okulda mesela bir köy okulunda aynı rahatlık olmayabilir*." (Ö7)

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programının İçeriğine İlişkin Öğretmen Görüşlerine Dair Bulgular

Tablo 4. Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programının İçeriğine İlişkin Görüşleri

Tema	Kodlar		f
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programının İçeriğinin Değerlendirilmesi	İçerik hedefleri	yansıtıyor	6
		yansıtmıyor	2
	İçerik nitelik olarak	yeterli	2
		yetersiz	5
	İçerik nicelik olarak	Uygun/yeterli	1
		uygun değil/yeterli değil	6
	İçerik evrensel özellikler	taşıyor	7
		taşımıyor	1
	İçeriğin uygulanabilirliği	yeterli	1
		yetersiz	4

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

	İçerik önemli ve eğitsel olarak gerekli	8
	İçerik daha erken yaşlarda verilmeli	3

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 6'sı Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi öğretim programının içeriğinin programın hedeflerini yansıttığını belirtirken 2 öğretmen ise içeriğin hedefleri yansıtmadığını belirtmiştir. İçeriği nitelik olarak 2 öğretmen yeterli bulurken 5 öğretmen yetersiz bulmaktadır. 1 öğretmen içeriği nicel anlamda uygun bulurken 6 öğretmen uygun olmadığını belirtmiştir. 7 öğretmen içeriğin evrensel özellikler taşıdığını, 1 öğretmen de evrensel özellikler taşımadığını düşünmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı (n=8) içeriğin önemli ve eğitsel olarak gerekli olduğunu düşünmektedir. 3 öğretmen ise içeriğin daha erken yaşlarda verilmeye başlaması gerektiğini, alt sınıflar için daha uygun olduğunu belirtmişleridir. Bu bulgularla ilgili bazı öğretmen görüşleri şöyledir.

İçerik hedefleri yansıtıyor ile ilgili ifadeler;

> "*Mesela programlama kısmında bir scratch öğretimi, blok tabanlı kodlama araçlarını üretebilmek için bizim araç gerece ihtiyacımız var. Bu araç gereçler Türkiye'nin her yerinde aynı mıdır tartışılır. Bu yüzden içerik Evet hedefleri yansıtıyor. Ama her yerde uygulanabilirliği aynı değildir."* (Ö1)
>
> "*Yani evet uygun yeterli aslında. Hatta bazı şeyler fazla olabilir dediğim gibi yani uygulama kısmına biraz daha ağırlık verilebilir."*(Ö8)

İçeriğin uygulanabilirliği yetersiz ile ilgili ifadeler;

> *"Yani düşünürsek bir kodlama eğitimini Ben başka uygulama ile anlatabilirim, Başka hoca başka bir uygulamayla anlatabilir farklı programlama araçları kullanılabilir. Ama dediğim gibi biz yine şeye geliyoruz öğrenme ortamlarına geliyoruz içerikler yani öğretim programı da var olan içerikler. Evet hedefleri yansıtacak niteliktedir ama uygulanabilirliği açısından zayıf görünüyor."* (Ö1)

İçerik evrensel özellikler taşıyor ile ilgili ifadeler;

> *"İçerik evrensel. Çünkü paket programlar var. Paket programları kullanmasını öğreniyor çocuk. Ondan sonra Algoritmayı öğreniyor. Programlamayı öğreniyor yazılım konusunu. Blog tabanlı öğrenmeyi görüyor, derslerimize robotik konusunu dahil edebiliyoruz çocukların seviyesine göre derslerimize. Ben 7'lerde de derse giriyorum seçmeliye. Bilgisayar dersine. Orda biraz daha benim serbest bir alanım var. Konuları biraz daha serbest bir şekilde çocukların seviyesine göre belirliyorum. Evrensel olduğunu düşünüyorum. Çünkü yazılım özetle lisede python kullanıyor şu an. Piton diye de söyleniyor. Python dili dünyada en çok geçerli olan bir dil. İlerleyen zamanlarda da bu dilin daha önemli hale geleceğini düşünüyorum. Aynı şey gibi matematik gibi evrensel olduğunu düşünüyorum."*(Ö5)
>
> "*Zaten bizim dersimiz evrensel bir ders. Yani bizim burada kullandığımız kaynaklar dünya için geçerli kaynaklar.*" (Ö8)

İçerik nicelik olarak uygun değil ile ilgili ifadeler;

> "*Bence son programın içeriği çok iyi yani çok iyiden kastım önceki programları gördün mü hiç şimdiki program bence iyi. Tek problem tekrar söyleyeceğim ama içeriğinde çok fazla içerik var ve sıkıştırılmış gibi*." (Ö6)

İçerik önemli ve eğitsel olarak gerekli ile ilgili ifadeler;

> "*İçerik bence gerçekten önemli çağımız içinde artık kodlama dersi. Hatta ben şey bile düşünüyorum 5. sınıf için çok geç kalmış oluyoruz diye düşünüyorum hani 1-4 e de geldi öğretim programı uygulanabilir diye ama tamamen bu öğretmene bırakılmış durumda sadece ilkokulda serbest etkinlikler dersinde isterse*." (Ö3)

İçerik nicelik ve nitelik olarak yeterli ile ilgili ifadeler;

> "*İçerik daha da arttırılabilir ama dediğim gibi bu sene özellikle daha iyi bir hale geldi. EBA 'da kodlamayla alakalı, bizim konularla alakalı gayet güzel kaynaklar var. Blog tabanlı öğrenen konuları da var zaten bence nitelik ve nicelik olarak yeterli*." (Ö5)

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programının Öğrenme-Öğretme Süreçlerine İlişkin Öğretmen Görüşlerine Dair Bulgular

Tablo 5. Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programının Öğrenme-Öğretme Süreçlerine İlişkin Görüşleri

Tema	Kodlar		f
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programının Öğrenme-Öğretme Süreçlerinin Değerlendirilmesi	Öğrenci ihtiyaçlarını	karşılıyor	4
		karşılamıyor	3
	Uygulamaya dönük olmalı		7
	Süreçte ürün ortaya konulmalı		6
	Öğrenciler hedeften haberdar edilip güdülenmeli		6
	Fiziki yetersizlikler olumsuz etkilemektedir		5
	Giriş, gelişme ve sonuç etkinlikleri esnek yapıdadır		4
	Dersler oyun temelli işlenmeli		4
	Zaman yeterli değil		4
	Soru cevap etkinliklerine yer verilmeli		3

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğretmenlerin tamamına yakını (n=7) öğrenme-öğretme süreçlerinde uygulamaya yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. 6 öğretmen öğrencilerin süreçte bir ürün ortaya koyması gerektiğini düşünürken yine 6 öğretmen de öğretme-öğrenme sürecinin başında hedeften haberdar etme, güdüleme gibi giriş etkinlikleri kullanılmasının gerekli olduğunu düşünmektedir. Öte yandan 5 öğretmen fiziki yetersizliklerden dolayı öğrenme-öğretme süreçlerinin olumsuz olarak etkilendiğini belirtmişlerdir. 4 öğretmen giriş, gelişme ve sonuç etkinliklerinin esnek yapıda olduğunu, 4 öğretmen süreçte derslerin oyun temelli işlenmesinin önemli olduğunu ve 4 öğretmen de ders için ayrılan zamanın yetersiz olduğunu vurgulamışlardır. 3 öğretmen de öğrenme-öğretme sürecinde öğrenmeleri test etmek ve kalıcılığı artırmak amacıyla soru-cevap etkinliklerine yer verilmesinin önemine değinmişlerdir.
Bu bulgularla ilgili bazı öğretmen görüşleri şöyledir.

Öğrenci ihtiyaçlarını karşılamıyor ile ilgili ifadeler;

> *"Uygulamaya dönük çalışmalarda biz hedefleri kazandırmaya çalışırken teorik bilgiyi akıllı tahtalardan anlatıyoruz. Sonra laboratuvarda uygulamaya dönük çalışmalar yapıyoruz. Yani ben öyle yapıyorum. Bu da öğrenci ihtiyaçlarını karşılıyor Çünkü öğretilen şeyler uygulanıyor gerçekten."*(Ö1)

> "*Öğrenci ihtiyacı kesinlikle göz önünde bulundurulmuyor. Eğer bulundurulsa idi ders süresi daha fazla olurdu. Çünkü yetişmiyor 20 öğrencinin her birine uygulama alanı sunsan bile yetişmiyor. Düşün 20 öğrenci olsa en az iki dakika ve bir öğrenciye 2 dakikada verdiğin soru alacağın cevap Zaten çok daha fazla uzun sürüyor*." (Ö4)

Öğrenciler hedeften haberdar edilip güdülenmeli ile ilgili ifadeler;

> "*Gündelik olarak toplumda çocukların her gün oynadıkları internette kedi oyunu Aslında kendilerinde yazabileceğini söylüyorum. Nedir bir oyun ismi veriyoruz bunu aslında kendimizde yapabiliriz diyoruz. Çocukları tabi biraz daha etkiliyor güdüleme açısından bir fayda sağlıyor kesinlikle*." (Ö7)

Fiziki yetersizlikler olumsuz etkilemektedir ile ilgili ifadeler;

> "*Aslında biz bu zamana kadar akıl oyunları ondan sonra origami, o tarz şeylerle ders işlemeye çalıştık ama şimdi robotik kodlama için setler aldık. Laboratuvarım olmadığı için daha henüz led yakma falan göstermeyi planlıyorum. Kodlama kısmını biraz daha havada kalacak*." (Ö2)

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Dersler oyun temelli işlenmeli ile ilgili ifadeler;

> *"Yani işte kaynağımız olmadığı için etkinlikler hep kendimiz bularak yapıyoruz. Yani işte bizim derse gelirken çocuklar hani beden eğitimi dersine giderken nasıl oyun oynama amaçlı geliyorsa bizim derse girerken öyle bir durum var o yüzden hani biraz daha küçük dersle ilgili kopyalar verdiğimiz zaman derse daha fazla motive oluyor. Ama ne kadar da olsa illa sonunda oyun istiyor oyunu şey olarak ödül olarak gösterdiğiniz zamanda ders içi etkinlikler daha başarılı oluyor."* (Ö8)

Giriş, gelişme ve sonuç etkinlikleri esnek yapıdadır ile ilgili ifadeler;

> "*Yani dediğin gibi kitapta bazı şeyler böyle çok yarım kalmış. Mesela ben genelde şey yapıyorum işte geliştirilebilecek şeyler söylüyorum dedim ya çocuklara, kim böyle daha farklı bir şey geliştirdiyse hep birlikte tahtada onu yapıyoruz*." (Ö3)

Süreçte ürün ortaya konulmalı ile ilgili ifadeler;

> "*…sonucunda bir ürün ortaya çıkıyor. Ürün ortaya çıktığı için çok daha mutlu oluyorlar*." (Ö1)

Soru cevap etkinliklerine yer verilmeli ile ilgili ifadeler;

> *"Çocuklar beni tamamen dinliyor. Genelde bir ders saati oluyor bu. 2 ders saatimiz var bizim. 1 ders saati çocuklar beni dinliyor soru cevap şeklinde soruyorlar bana. Merak ettikleri şeyler varsa."*(Ö5)

> "*Soru cevap yapıyorum. Çünkü soru cevap yazmazsan çocuğun aklına girmiyormuş gibi hissediyorum*." (Ö4)

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programının Ölçme-Değerlendirme Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerine Dair Bulgular

Tablo 6. Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programının Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri

Tema	Kodlar		f
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programının Ölçme-Değerlendirme Sürecinin Değerlendirilmesi	Ölçme-değerlendirme süreci hedeflere	uygun	6
		uygun değil	1
	Ölçme-değerlendirme süreci alternatif ölçme araçları	içeriyor	4
		içermiyor	4
	Ölçme-değerlendirme uygulamaya dönük yapılmalı		7
	Fiziki yetersizlikler ölçme değerlendirmeyi olumsuz etkiliyor		3

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya dahil olan 6 öğretmenin ölçme-değerlendirme sürecinin Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi öğretim programının hedeflerini yansıttığı, 1 öğretmenin de ölçme-değerlendirme sürecinin hedefleri yansıtmadığı yönünde görüş bildirdiği görülmektedir. Ölçme-değerlendirme sürecinin alternatif ölçme araçlarını içerip içermediğine yönelik olarak 4 öğretmen ölçme-değerlendirme sürecinin alternatif ölçme araçlarını içerdiği, 4 öğretmen de içermediği yönünde görüş bildirmiştir. 7 öğretmen ölçme-değerlendirme sürecinin uygulamaya dönük yapılması gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca 3 öğretmen de fiziki yetersizliklerin ölçme değerlendirmeyi olumsuz yönde etkilediğini vurgulamıştır. Bu bulgularla ilgili bazı öğretmen görüşleri şöyledir.

Ölçme-değerlendirme süreci alternatif ölçme araçları ile ilgili ifadeler;

> "*Farklı değerlendirme seçeneklerine sahibiz biz mesela uygulama sınavı yapabiliyoruz. Dolayısıyla alternatif araçları kullanabiliyoruz veya web2 araçları kullanarak oradan etkinlikler yapılıp öyle bir değerlendirme de yapılabilir*." (Ö8)

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

"Ya şey olsa aslında alternatifler daha güzel herkesin evinde bilgisayarı olsa internet olsa verdiğim araştırmayı yapabilse. Bu projeyi şu şekilde geliştirin dediğimde yapıp gelebilseler çok güzel ama o imkanımız olmadığı için onları değerlendiremiyoruz." (Ö3)

Ölçme-değerlendirme süreci hedeflere uygun ile ilgili ifadeler;

"Ölçme değerlendir süreci hedeflere uygun yapılıyor. Ölçme değerlendirme yaparken ölçekler hazırlayıp ona göre hedeflere uygun bir şekilde değerlendirme yapabiliyoruz yani." (Ö1)

Ölçme-değerlendirme uygulamaya dönük yapılmalı ile ilgili ifadeler;

"O konuda da bizim dersimizde sıkıntı var. Çünkü siz bilgisayar ve uygulama olarak çocuklara bir şeyler öğretiyorsanız kağıt üzerinde yazılı yapmanız çok mantıklı değil. Ben hani şurada mağduriyet yaşıyorum. Normalde biz derslerde her bilgisayarı 2 öğrenci oturuyoruz yetersiz." (Ö3)

"Ölçme değerlendirme sürecinde de mümkün olduğu kadar önce öğretmenle ilk başladığım yıllarda çoktan seçmeli testlerle sınav yapıyordum ben de ama son bir iki yıldır uygulamaya döndüm tamamen. ... tabi aksaklıklar oluyor mu oluyor ama yani mümkün olduğu kadar uygulama üzerinde olması çok iyi oluyor." (Ö6)

"Eğer anlattıklarım gerçekten teorik kısım varsa daha güzel olduğuna inanıyorum ve sonuca ulaştığını görüyorum ama uygulama kısmında kağıt üzerinde olduğu zaman bence hiçbir faydası gözükmüyor. Zaten çok fazla uygulama sormuyorum." (Ö4)

Fiziki yetersizlikler ölçme değerlendirmeyi olumsuz etkiliyor ile ilgili ifadeler;

"…süreç aslında uygun ama ortam uygun değil diyebilirim yani." (Ö2)

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

2017-2018 yılından itibaren uygulamaya konan Bilişim Teknolojileri öğretim programı hakkında öğretmen görüşlerinin alınmasına yönelik yürütülen bu çalışmada görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular neticesinde bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlar araştırma soruları doğrultusunda sırayla ele alınmıştır.

Kazanım boyutunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı (f=8) kazanımların öğrenci seviyesine uygun ve ulaşılabilir olduğunu söylemişlerdir. Yine öğretmenler kazanım ifadelerinin davranışa dönüştürülebilir olduğunu (f=8), 4 öğretmen uygulamaya dönük olması gerektiğini, 3 öğretmen kazanımlar için ayrılan zamanın yetersiz olduğunu ve 1 öğretmen kazanımların esnek bir yapıda olduğunu söylemiştir. Genel olarak kazanım ifadelerinin uygun olduğu söylenmiş ancak Bilişim Teknolojileri dersinin uygulamaya dönük bir ders olduğunu ve kazanım ifadeleri için ayrılan zamanın yetersizliğinden yakındıkları görülmüştür. Alanyazında önceki öğretim programlarla ilgili değerlendirme çalışmalarına bakıldığında araştırmayı destekleyen çalışmaların olduğu görülmüştür. Kabakçı Yurdakul ve Kurt (2011) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının programının kazanım öğesine ilişkin görüşleri öğretim programına uygun olduğu yönündedir. Fırat Durdukoca ve Arıbaş (2011) da öğretmenler, ilköğretim seçmeli Bilişim Teknolojileri 5. Basamak öğretim programının kazanımlarına yönelik genellikle olumlu görüş beyan etmişlerdir. Programın genel amaçları ile tutarlı olduğu, açık ve net bir biçimde ifade edildiği, ölçülebilir ve değerlendirilebilir nitelikte olduğu ve öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine uygun olduğu görüşündedirler. Yine programdaki kazanım ifadelerinin uygunluğuna yönelik çalışmalar mevcuttur (Kabakçı, Kurt ve Yıldırım, 2008; Gülcü, Aydın ve Aydın, 2013). Bunun yanında çalışma sonuçlarıyla çelişen araştırmalarda mevcuttur. Karakuş, Çimen Çoşğun ve Lal (2015) araştırmalarında, programda yer alan bazı kazanımların seviyelere ayrılmış olmasının öğretmenlere kolaylık sağladığını, fakat bazı kazanımların öğrencilerin seviyesine uygun olmadığını bulmuşlardır. Karal, Reisoğlu ve Günaydın (2017) de öğretmenlerin programdaki kazanım ifadelerinin öğrencilerin fiziksel ve zihinsel gelişimlerine uygunluğu konusunda farklı düşüncelerde olduklarını ifade etmişlerdir.

İçerik boyutunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı içeriğin önemli ve eğitsel olarak gerekli olduğu görüşündedirler. Yine 7 öğretmen içeriğin evrensel özellikler taşıdığını, 6 öğretmen içeriğin hedefleri yansıttığını söylemişlerdir. Bunun yanında 6 öğretmen içeriğin nicelik olarak yeterli olmadığını, 5 öğretmen içeriğin nitelik olarak

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

yetersiz olduğunu ve 4 öğretmen içeriğin uygulanabilirliğini yetersiz olarak görmektedir. Diğer taraftan 3 öğretmen içeriğin daha erken yaşlarda verilmesi gerektiğini söylemişlerdir. Genel olarak bakıldığında içerik ifadelerinin uygun olduğu ancak yetersiz olduğu söylenilebilir. Literatürde araştırmayı destekleyen çalışmaların olduğu görülmüştür. Kabakçı Yurdakul ve Kurt (2011) Programının içerik öğesine ilişkin görüşleri öğretim programına uygun olduğu yönündedir. Diğer bir deyişle öğretmen adaylarının öğretim programının içerik öğesinde yer alan "konuların öğrencilerin gelişim düzeylerine", "kullanılan kavramların öğrencilerin ön öğrenmelerine", "içeriğin öğrencinin bilgi, beceri ve değer gelişimine katkıda bulunması", "içeriğin güncel ve gerçek hayata uygulanabilir olması" ve "içeriğin öğrencilerin problem çözme ve karar verme yeteneğini geliştirmesi" gibi ifadeler açısından öğretim programının uygun olduğu görüşünde oldukları belirlenmiştir. Karakuş, Çimen Çoşğun ve Lal (2015) ise öğretmen görüşlerine göre içeriğe ilişkin; öğrenme alanları ve kazanımların genelinin öğrenci seviyelerine uygun olduğu fakat öğrenme alanlarında yer alan bazı kazanımların öğrenci seviyelerine uygun olmadığı, programda yer alan öğrenme alanları ve kazanımların bilimsel ve güncel olduğu sonucuna varmıştır. Yine Karal, Reisoğlu ve Günaydın (2017) da öğretmenlerin, içerikteki etkinliklerin basitten karmaşığa doğru sıralandığını, içeriğin günlük hayattan örneklerle zenginleştirildiğini, öğrencileri ezberlemekten çok anlamaya teşvik ettiğini düşündükleri bulmuştur. Fırat Durdukoca ve Arıbaş (2011) 'ın çalışmasına bakıldığında, araştırmaya katılan öğretmenlerin genel olarak ilköğretim seçmeli Bilişim Teknolojileri dersi 5. basamak öğretim programının kapsamına yönelik olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir. Öğretmenler programın kapsamının; kazanımlara ulaştırıcı nitelik taşıdığı, gereksiz bilgiler içermediği, konu alanı ile ilgili önemli ve güncel bilgileri içerdiği yönünde olumlu fikir beyan ettiklerini bulmuştur. Kabakçı, Kurt ve Yıldırım, (2008) da araştırmaya katılan bilgisayar öğretmenlerinin öğretim programının içeriğinin, öğrencinin bilgi, beceri ve değer gelişimine katkıda bulunduğuna, içerikte kullanılan kavramların öğrencilerin ön öğrenmelerine uygun, içeriğin güncel ve gerçek hayata uygulanabilir olduğuna ilişkin olumlu görüş belirtikleri sonucuna ulaşmıştır.

Öğrenme öğretme süreçleri boyutunda, öğretmenlerin programa ilişkin olumsuz görüşlerinin ve programdan beklentilerinin olduğu görülmektedir. 7 öğretmen öğrenme öğretme süreçlerinin uygulamaya dönük olması gerektiğini, 6 öğretmen süreçte ürün ortaya koyulması gerektiği ve öğrencilerin hedeften haberdar edilip güdülenmesi gerektiğini, 5 öğretmen fiziki yetersizliklerin süreci olumsuz etkilediğini dile getirmişlerdir. Bunun yanında 4 öğretmenin derslerin oyun temelli işlenmesi gerektiğini ve zamanın yeterli olmadığını, 3 öğretmenin soru cevap etkinliklerine yer verilmesi gerektiği ve süreçlerin öğrenci ihtiyacını karşılamadığını söylemişlerdir. Genel olarak bakıldığında öğrenme öğretme süreçlerinin daha çok uygulamalı şekilde ilerlemesi gerektiği bulunmuştur. Alanyazındaki çalışmalara bakıldığında araştırmayı destekleyecek şekilde uygulamada sıkıntı yaşandığına yönelik çalışmalar mevcuttur. Seferoğlu, (2007) İlköğretim Bilgisayar Dersi Öğretim Programıyla ilgili olarak yaşanan önemli bir güçlüğün ders için ayrılan süreyle ilgili olduğu göze çarptığını söylemektedir. Karakuş, Çimen Çoşğun ve Lal (2015) da öğretim sürecine ilişkin öğretim ortamı, kullanılacak araç ve gereçler bakımından katılımcı öğretmenlerden biri hariç tümü BT sınıflarının donanımlarının çağın gerisinde olduğu ve alt yapıların yenilenmesi gereği hakkında hem fikir olduklarını söylemektedirler. Karal, Reisoğlu ve Günaydın (2017) da öğrenme yöntemlerinin laboratuvarlarda uygulanabilir nitelikte olmasının öğrenme sürecinin en iyi hazırlanan kısmı olduğu görüşündedirler. Diğer yandan araştırmadan farklı olarak bazı araştırmalarda Seçmeli Bilişim Teknolojileri dersi öğretim programının öğretme-öğrenme sürecinin öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Kuzu ve Yıldırım, 2008; Fırat Durdukoca ve Arıbaş, 2011). Bunun yanın program öğrenme öğretme süreçlerine olumlu görüş bildiren çalışmalar da vardır. Gülcü, Aydın ve Aydın (2013) araştırmalarında, öğretmenlerin Programın Öğrenme-Öğretme Süreci Hakkındaki Görüşleri ile ilgili bulgulara bakıldığında öğretmenlerin %70'inden fazlası 'katılıyorum ve tamamen katılıyorum' cevapları vererek "programda önerilen öğretim yöntemleri laboratuvarda uygulanabilir niteliktedir, program dersin işlenişinde öğrencinin aktif katılımını sağlayacak niteliktedir, öğrencinin bilgiyi yorumlamasına, geliştirmesine ve tartışmasına fırsat vermekte olduğunu bulmuşlardır. Yine Kabakçı, Kurt ve Yıldırım, (2008) da araştırmaya katılan bilgisayar öğretmenlerinin etkinlilerin öğrenci katılımını sağlama açısından, etkinliklerin günlük yaşamdan örnekler verme açısından, programda yer alan öğretme-öğrenme süreçlerinin öğrencilerin bireysel etkinliklerde bulunmalarını sağlama açısından, önerilen öğretim yöntem ve tekniklerinin sınıf ortamında uygulanabilir olması açından programın uygun olduğuna ilişkin olumlu görüş bildirdiğini söylemektedirler.

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Son olarak ölçme değerlendirme boyutunda ise, öğretmenler ölçme değerlendirme sürecinin hedeflere uygun yapıldığını (f=6) ancak uygulamaya dönük yapılmadığını (f=7) söylemişlerdir. Bunun yanında ölçme değerlendirme sürecinin alternatif ölçme araçları içerip içermediğine ilişkin görüş ayrılığı vardır. 4 öğretmen ölçe değerlendirme sürecinin alternatif ölçme araçları içerdiğini söylerken 4 öğretmen içermediğini söylemektedir. Diğer taraftan 3 öğretmen fiziki yetersizliklerin ölçme değerlendirmeyi olumsuz etkilediğini söylemiştir. Genel olarak öğretmenler, ölçme değerlendirme sürecinin hedeflere uygun olarak yapılsa da uygulamaya dönük olması gerektiğini söylemektedirler. Alanyazında bu sonucu destekleyen çalışmaların olduğu görülmüştür. Kabakçı Yurdakul ve Kurt (2011)' un çalışmasında öğretmen adaylarının Bilişim Teknolojileri Öğretim Programının değerlendirme süreci öğesine ilişkin görüşleri öğretim programına uygun olduğu yönünde olsa da öğretmen adaylarının değerlendirme etkinliklerinin "kazanımların tümünü kapsaması ve alternatif değerlendirme tekniklerinin kullanılmasını sağlaması" açılarından öğretim programına uygunluğu konusunda kararsızlık yaşadıkları görülmüştür. Yine Karal, Reisoğlu ve Günaydın (2017) da öğretmenlerin programda ölçme değerlendirmeyle ilgili verilerin açıklamaların yeterliliği, değerlendirme örneklerinin, kazanımların ölçülebilir nitelikte olması, farklı tip değerlendirme yöntemlerinin uygulanabilirliği konusunda fikir ayrılıklarına olduklarını bulmuşlardır. Yine Fırat Durdukoca ve Arıbaş (2011) da öğretmenlerin genel olarak ilköğretim seçmeli Bilişim Teknolojileri dersi 5. basamak öğretim programının değerlendirme öğesine yönelik olumlu görüşe sahip oldukları ancak programlarda yer alan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin uygulanması konusunda sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Bunun yanında ölçme değerlendirme sürecinin uygulama aşamasına olumlu görüş bildiren çalışmalarda mevcuttur. Gülcü, Aydın ve Aydın (2013) araştırma katılan öğretmenlerin programda önerilen farklı tipteki değerlendirme yöntemlerinin ölçme değerlendirme yöntemi olarak uygulanabilir nitelikte olduğunu bulmuşlardır. Yine Karakuş, Çimen Çoşğun ve Lal (2015)'ın araştırmasında net ifade olarak değerlendirme boyutunda klasik ve alternatif ölçme araç ve yöntemlerinin kullanıldığı belirtilmiştir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda 2017-2018 Bilişim Teknolojileri öğretim programı hakkında şu önerilere yer verilebilir:

1- Programdaki kazanım ifadeleri azaltılarak uygulamaya ağırlık verilebilir.

2- Okullara programı uygulamalı etkinlikler şeklinde düzenlemek için fiziksel altyapı sağlanarak bilgisayar laboratuvarlar yapılmalıdır.

3- 5. ve 6. sınıflarda zorunlu olan ders saatlerinin geliştirilerek 7. ve 8. sınıflarda da olması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Çelebi Uzgur, B. ve Aykaç, N. (2016). Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Ege Bölgesi Örneği)/The Evaluation of Information Technologies and Software Course's Curriculum According to the Teacher's Ideas. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13*(34).

Demirer, V. ve Sak, N. (2015). Türkiye'de Bilişim Teknolojileri (BT) Eğitimi ve BT Öğretmenlerin Değişen Rolleri. Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi. *2*(5), 434-448.

Fırat Durdukoca, Ş. ve Arıbaş, S. (2011). İlköğretim seçmeli bilişim teknolojileri dersi 5. basamak öğretim programının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi, (Malatya İli Örneği). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, *8*(1), 140-168.

Gülcü, A., Aydın, S. ve Aydın, Ş. (2013). İlköğretim Okullarında Bilişim Teknolojileri Dersi Yeni Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, *5*(8), 73-92. Retrieved from http://dergipark.org.tr/ksbd/issue/16223/169907

İlköğretim Bilişim Teknolojileri Öğretim Programı, (2007). 06.06.2019 tarihinde http://zerrinhasmet.net/BOY/bilgisayar_1_8_programi.pdf sitesinden indirildi.

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.

Kabakçı, I., Kurt, A. ve Yıldırım, Y. (2008). Bilgisayar öğretmenlerinin seçmeli bilişim teknolojileri öğretim programının uygunluğuna ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. VIII. Uluslar arası Eğitim Teknolojileri Konferansı. (sf.518-526). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Karakuş, M., Çoşğun, Ü. Ç., ve Lal, İ. (2015). Ortaokul bilişim teknolojileri ve yazılım dersi öğretim programının öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi. Electronic Turkish Studies, *10*(11), 461-486.

Karal, H., Reisoğlu, İ. ve Günaydın, E. (2010). İlköğretim bilişim teknolojileri dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *3*(38), 46-64.

Kuzu, A. ve Yıldırım, Y. (2008). *Bilişim Teknolojileri Öğretim Programına Yönelik Hazırlanmış Öğretmen Kılavuz Ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygunluğuna İlişkin Bilgisayar Öğretmenlerinin Görüşlerinin Belirlenmesi.* http://ietc2008.home.anadolu.edu.tr/ietc2008/242Abdullah%20Kuzu.doc Kaynaktan 12.06.2019 tarihinde alınmıştır.

Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi*. Ankara: A Pegem Akademisi

Milli Eğitim Bakanlığı MEB. (1998). *İlköğretim Bilgisayar Dersi (1–8. Sınıflar) Öğretim Programı.* Ankara 05 Haziran 2019 tarihinde http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx adresinden alınmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı MEB. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2006). *İlköğretim Teknoloji ve Tasarım dersi öğretim programı ve kılavuzu (6-7-8. sınıflar).* Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

Milli Eğitim Bakanlığı MEB (2012) *Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu bilişim teknolojileri ve yazılım dersi (5,6,7ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara. 6 Haziran 2019 tarihinde http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx adresinden alınmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). Ortaokul ve imam hatip ortaokulu bilişim teknolojileri ve yazılım dersi (5, 6. Sınıflar) öğretim programı.

Özkan, M. A. (2019) *5. ve 6. Sınıf Bilişim Teknolojileri Dersinde Öğrencilerin Öğrenme Stratejileri ile Akademik Başarılarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur

Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (2. Baskı). (Çev. Ed. M. Bütün, S. B. Demir). Ankara: Pegem Akademi.

Seferoğlu, S. S. (2007). İlköğretim bilgisayar dersi öğretim programı: eleştirel bir bakış ve uygulamada yaşanan sorunlar. *EurasianJournal of Educational Research*, 29, 99-111.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Genişletilmiş 10. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları.

Makale Geçmişi	*Geliş:* 20.12..2021	*Kabul: 05* .02.2022	*Yayın:* 21.02.2022
Makale Türü	Araştırma Makalesi		
Önerilen Atıf	Özkan, M.A., Kil, G.& Aldan Karademir, Ç. (2022) Bilişim teknolojileri ve yazılım dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Journal of Research in Education and Teaching.* February, 11 (1), ss. 27-39.		

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayınlanan yazıların; intihal, etik ve diğer tüm sorumluluğu yazara/yazarlara aittir.